

Klimanytt 255

Redaktør: Ole Henrik Ellestad

11.6.2019

klimanytt@klimarealistene.com

Margaret Thatchers oppfatning av klima

Ole Henrik Ellestad*

Statsminister Margaret Thatcher (UK) var sentral i å drive gjennom etableringen av IPCC i 1988 og påfølgende internasjonale konvensjoner. Styrket vitenskap var et sentralt virkemiddel. 15 år senere kom hennes demen- tier med henvisning til historiske varmeperioder. Hva gikk feil? Inadekvate beregningsmodeller erstattet god vitenskap.

Thatcher var skeptisk

Margaret Hilda Thatcher (1925–2013) omtales ofte som jernkvinnen i å nå sine politiske mål. Hun var mer opptatt av at hun var den første statsminister i UK (1979–90) med vitenskapelig bakgrunn, kjemiker innen krystallografi fra Oxford University og industrielt forskningsarbeid, enn at hun var den første kvinnelige statsminister.

Hun var minister for utdanning og vitenskap i Edward Heaths regjering 1970–74. Hun kjente vitenskapens betydning for å få gjennomslag i en verden fylt av motstridende interesser. Fra en tidlig skeptisk holdning til klimaendringer og miljø rundt 1980 ble hun en sentral politisk pådriver i det internasjonale miljø- og klimaarbeid 5–10 år senere.

Margaret Thatcher som forskningskjemiker i januar 1950.
Foto av Chris Ware/Keystone Features/Getty Images)

Thatchers nye profil

Ifølge kilder kan hennes nye engasjement spores tilbake til 1984–85 etter møtet med Frankrikes president François Mitterand og det senere G7-møtet i London med et sluttkommuniké om internasjonale dimensjoner for miljø og klimaendringer. Ministre skulle oppdateres av vitenskapsmenn – dere skal lytte, ikke snakke, anbefalte hun dem.

Hennes fokus var i pakt med tiden og knyttet:

- klimaforandringene til utslipp av karbondioksid, metan og klorfluorkarboner
- ozonhullet til utslipp av klorfluorkarboner fra kjøleteknologi samt forurensing
- forurensing, spesielt til sur nedbør fra kullkraftverk.

Kunnskap generert gjennom solid vitenskap skulle danne grunnlaget for internasjonale tiltak siden atmosfæren berører hele kloden.

I en tale i Royal Society 27. september 1988 berømmet hun selskapets og engelske vitenskapsmenns viktige bidrag til nysgjerrighetsdrevet vitenskap og industrialisering av resultatene. Dette engasjementet måtte videreføres innen miljø og klima. Som et argument nevnte hun eksplisitt: «We must ensure that what we do is founded on good science to establish cause and effect».

De samme synspunkter ble fremsatt i en halvtimes tale i FN 8. november 1989. Dette var to år etter Brundtlandrapporten i 1987 som konkluderte med menneskeskapte klimaforandringer (dog feil årsak på s 35). Thatcher ansees av mange som den første verdensleder som ga uttrykk for faren ved klimaforandringene og var instrumentell i implementering av IPCC gjennom UK Met Office leder John Houghton som hun støttet, og via arbeid for internasjonale avtaler.

Oppvarming og modeller påvirket

Kloden var inne i en oppvarmingsperiode etter tidligere skiftende sykluser. De nye beregningsmodellenes resultater skulle stå sentralt og til slutt prege de politiske beslutninger da Thatcher gradvis endret syn.

Hun støttet fullt ut opp om John Houghton, i hans syn, hjalp ham med å etablere IPCC i 1988 og finansierte generøst «Hadley Centre for Climate Prediction

and Research» som hun åpnet i 1990. Skepsisen i UK var betydelig. Spesielt ble det påpekt at når man ikke kunne nedskalere modellene til mesoskala og regionalt nivå mistet de mye av sin relevans. Men beregninger i USA basert på Syukuro Manabes arbeider fra 1967 og 1975 og senere James Hansens alarmerende formidling, ble sentrale i den videre utvikling.

I sine taler refererte hun stadig til vitenskapens hovedprinsipper. Illustrasjonen var Arthur Eddingtons fotografiske plater som under en total solformørkelse i 1919 viste at lyset fra stjerner ble avvøyd av solens masse. Dermed hadde man 'bevis' for Einsteins teorier om det krumme rom. Det vitenskapelige hovedprinsipp var tilfredsstillt – teorien ble akseptert fordi den stemte med observasjoner.

Thatchers retrett

I sin bok, «Statecraft: Strategies for a Changing World» i 2002 endret hun syn på klimaendringene i tråd med IPCC-kritikernes argumenter. Hun refererte til naturlig variabelt klima med enda varmere perioder som i Middelalderen, og med bare positive effekter for menneskeheten. Kaldere tider vil være langt mer skadelig enn en varmere verden. Hun kritiserte Al Gore og hans økonomisk ødeleggende klimatil- tak for CO₂-reduksjon.

Når beregningsmodellene ikke stemte med observasjonene overtok pseudo- vitenskapen med de mange manipulasjoner som gradvis søkte å tilpasse observa- sjonene til modellene – ikke omvendt slik naturvitenskapen krever. Også politisk intervensjon i IPCCs vitenskapelige prosesser (bl.a. i 1995-rapporten, jfr. KN 83 og KN 197) ledet til forvrengning av vitenskapen som ble brukt til å maskere en antika- pitalistisk, politisk venstreside-agenda som var en alvorlig trussel mot menneskenes fremskritt og velstand, skrev hun.

Konklusjon

Thatcher ble et eksempel på en politiker med en vitenskapelig bakgrunn som trodde at en styrking av klimavitenskapen ville gi riktige svar. Det tok tid før bereg- ningsmodellene ble avslørt som oppskrytte i forhold til kompleksiteten rundt et globalt og regionalt klima. Troen på de moderne beregningsmodellene var over- drevet. De leverte ikke og pseudovitenskapen og politikk fortrenget gradvis sann vitenskap.

Noen hevder at hennes miljø- og klimaengasjement primært var retorisk og at vitenskapen ble bragt inn for å utsette tiltakene. Mulig, men når den aktive poli- tiske karrieren var over og hun skulle skrive sitt ettermæle var det hennes lærdom som vitenskapskvinne som vant – om å være tro mot de vitenskapelige hovedprin- sippene og erkjennelsen til matematikeren og filosofen Alfred North Whitehead om at: «A nation which does not value trained intelligence is doomed».